



DOMETI AKCIJE „SABLJA”

U subotu 24. maja 2003. godine, na Fakultetu političkih nauka održana je tribina o dometima policijske akcije "Sablja", u organizaciji "Vremena", Fondacije "Fridrik Ebert" i Fakulteta. Na tribini su učestvovali Srblav Randelović (načelnik Uprave kriminalističke policije MUP-a Srbije), Dragan Šutanovac (predsednik Odbora za bezbednost Skupštine Srbije), Dragan Maršićanin (potpredsednik Demokratske stranke Srbije i narodni poslanik) i advokat Slobodan Beljanski. U publici su bile supruga i čerka bivšeg savetnika za bezbednost Vojislava Košturnice, Radeta Bulatovića, sa transparentima kojima traže njegovo oslobadanje iz pritvora, kao i njegov advokat Gradiimir Nalić. Tribinu je vodio novinar "Vremena" Miloš Vasić.

11086



MILOŠ VASIĆ: Želeo bih na početku da dam reč gospodinu Mijatu Damjanoviću, dekanu Fakulteta političkih nauka, koji će ubuduće biti ne samo domaćin ovih tribina već, nadamo se, i partner u njegovom promišljanju i angažovanju ljudi koji bi učestvovali i svojim istupima mogli da doprinesu boljem sagledavanju trenutka u kome se Srbija nalazi i putu kojim ide.

MIJAT DAMJANOVIĆ: Dame i gospodo, ja bih želeo da vas pozdravim na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu i da izrazim veliko zadovoljstvo što smo se našli zajedno na jednom važnom poslu sa cenjenom nemačkom fondacijom "Fridrich Ebert Štiftung", i, naravno, nedeljnikom "Vreme". Naša je velika želja da se upravo sa ovoga fakulteta čuje jača i britkija reč o najvažnijim problemima ovoga društva. Naime, dosta dugo živimo sa velikim problemima, ali smo bili pravi majstori da izbegnemo velike probleme i da potražimo odgovore na prava pitanja. Lični muslim da smo jednostavno to vreme potrošili. Moramo se suočiti sa istinom koliko god ona bila bolna i teška. I jednostavno, sa ovoga fakulteta koji može biti stožer te kritičke reči, nadam se da će ovde biti dovoljno i pameti i hrabrosti da potražimo te velike probleme i da pokušamo da nademo odgovor na njih.

Naša današnja tema je jedna od vrlo, vrlo teških tema i nadam se da ćemo ovde imati prilike da čujemo argumentovanu raspravu o njoj. Ta "Sablja" je kasno potegnut, a da li će ostati i britka, to ćemo videti. U svakom slučaju, pred nama je dosta teško i neizvesno vreme i jako puno zavisi od zrelosti i pameti ljudi koji će dalje voditi čitavu stvar.

MILOŠ VASIĆ: Na početku reći ću nekoliko uvodnih rečenica, zatim cu dati reč gostima za uvodna izlaganja od desetak do petnaest minuta i tu će nam proći otprilike prvi sat. Napravim pauzu od petnaest minuta i u drugom nastavku ovog razgovora imaćete prilike da postavljate pitanja. Kad je o pitajima reč, mi smo napravili tradiciju na ovoj tribini da se pitanja postavljaju u pismenom obliku, dakle na ceduljama koje cete uručivati meni, a ja ću onda biti neka vrsta medijatora, odnosno posrednika izmedu vas i naših gostiju.

Ono što se dogodilo 12. marta ove godine, ubistvo Zorana Đindića, bio je neki psihološki prolom jednog zakrčenja u ovom društvu, koje se polako gradi od 5. oktobra pa nadalje. To je kao kad drvoče, na primer, puštaju balvane niz reku i kada se ti balvani zaguše u jednom trenutku i onda dovedu pravog čoveka koji kaže: izvadite ovaj balvan i kad izvadite taj balvan, sve ostalo će krenuti. Nama koji pratimo ovaj sektor, a prepostavljamo gospodinu Šutanovcu i gospodinu Arandeloviću puno više nego meni i drugima, bilo je sasvim jasno šta otprilike svrbi ovo društvo, o čemu se radi, kada muva i kako muva i da sve to skupa nikako nije dobro.

Moj je utisak, a gospodin Arandelović će da me ispravi ako grešim, da je policija sve vreme nešto radila. Iz toga je ispalta ona čuvena "bela knjiga" MUP-a Srbije, odnosno "ko je ko u organizovanom kriminalu u Srbiji". Ta knjiga je imala svoje veoma ēudne puteve. Recimo, nije stigla do čitavog niza policijacaca do kojih je trebalo da stigne, ali, koliko vidim, ta knjiga je bila manje-više imenik onih koji će pasti u tih šest nedelji

vanrednog stanja. Koga u toj knjizi nije bilo, to je puno zanimljivije, barem s moje tačke gledišta, odnosno sa naše novinarske tačke gledišta. Nije, na primer, bilo cele Jedinice za specijalne operacije Resora državne bezbednosti MUP-a Srbije...

vidova kriminala nastojati da održi i poveća visoko-stevni ugled i poverenje građana i sve druge pozitivne efekte ostvarene u uslovima vanrednog stanja i tokom sprovođenja akcije "Sablja".

SRBISLAV ARANDELOVIĆ,
načelnik Uprave kriminalističke policije
MUP-a Srbije

AKCIJA U TOKU

Imajući u vidu da aktivnosti na pronađenju i pri-vodenju svih lica koja su učestvovala u atentatu na premijera Đindića još nisu okončane, kao i da borba protiv organizovanog kriminala nije okončana u potpunosti, u periodu koji predstoji ovo ministarstvo će svoje aktivnosti usmeriti na:

- Preduzimanje aktivnosti u akciji "Sablja" nesma-njerenim intenzitetom do konačnog otkrivanja i privo-djenju svih lica koja se dovode u vezu s atentatom na premijera Srbije dr Zorana Đindića;

- Preduzimanje opsežnih mera u cilju razjašnjava-nja ubistava koja su izvršena u ranijem periodu, za koja postoje saznanja da su mogući učinioци članovi organizovanih kriminalnih grupa;

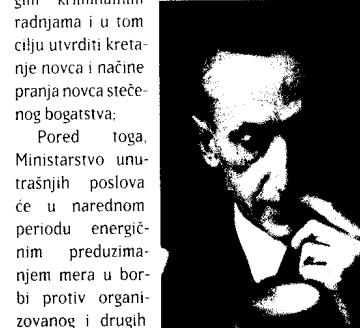
- Prikupljanje relevantnih dokaza u cilju procesu-ranja svih lica koja su zadržana u okviru ove akcije;

- Energičnu borbu protiv organizovanog kriminala u svim oblastima njegovog ispoljavanja u cilju razbijanja svih identifikovanih i novoootkrivenih kriminalnih grupa i na dokazivanju kriminalne aktivnosti njihovih članova;

- Preduzimanje energičnih mera na otkrivanju orga-nizovanog finansijskog kriminala, identifikovanju slu-čajeva korupcije, koji su u vezi ili su podrška organi-zovanom vršenju krivičnih dela i na otkrivanju drugih finansijskih zloupotreba i nezakonitosti, kao što su pranje novca i druga krivična dela iz oblasti privred-nog kriminaliteta;

- Ulazeњe u trag ogromnim materijalnim sredstvi-ma koja su članovi zemunskog klana pribavili trgovinom narkoticima u okviru svog narko-kartela i dru-gim kriminalnim radnjama i u tom cilju utvrditi kretanje novca i načine pranja novca steče-nog bogatstva;

Pored toga, Ministarstvo unu-trašnjih poslova će u narednom periodu energič-nim preduzimanjem mera u borbi protiv organi-zovanog i drugih



SLOBODAN BELJANSKI,
advokat

USPESI, ALI S OGRADOM

Ja svakako delim zadovoljstvo uspesima koje je MUP ostvario u jednom kratkom periodu, ali moram sad da kažem – uspesima uz izvesnu ogragu, a objasniću kasnije zašto. Naime, kada govorimo o efikasnosti organa krvitnog gonjenja i uopšte o efikasnosti onog dela državnog aparata koji primenjuje silu, kome je to u prirodi posla, uvek se moramo zapita-ti o srazmeri između sredstava i ciljeva. I to je ono pitanje koje je dovelo i do stvaranja niza međunarodnih akata, koji upravo pokušavaju da uspostave tu ravnotežu između dopuštenih sredstava i poželjnih ciljeva. Znate, najefikasniji krivični postupak bio je onda kada je bila dozvoljena tortura. Ali, mi smo prešli daleki korak od XVIII veka. Zbog toga – govorim sada kao pravnik i to moram da istaknem, ne čak kao pravnik u strogo pozitivističkom smislu, nego kao pravnik koji može da razmišlja sa nekaj jas-naturalističkih pozicija – moram izraziti izvesni skeptici-zam. Verujem da takav skepticizam izražava većina pravnika koji neće da podlegnu uticajima politike. To kažem zbog toga što jedna brižljiva pravnička analiza, a pri tom vas najlepše molim da mi u negativnom smislu ne pripisujete legalizam, jer ja ne govorim samo kao legalist nego kao onaj koji drži do legitimite, moram primetiti da u pravnom korpusu, u pravnim aktima koji su doneti da bi se postigli ovakvi ciljevi, ima niz slabosti.

Te slabosti se otkrivaju već u naredbi povodom vanrednog stanja. I u prvoj i u drugoj naredbi, pa se u prvoj naredbi srećemo s odredbom koja, mogu slobodno da kažem, nije zapamćena u civilizovanim demokratskim društvima u nizu poslednjih decenija, a to je da neko može biti lišen slobode bez prava da se obrati sudu i bez prava da ima branioča i to u roku od trideset dana. Drugo, jednomo od naredbi je omogućeno da se i u pravosudu primenjuju vanredne mere, iako to po zakonu o merama za slučaj vanrednog stanja nije predvideno. U tom zakonu se kaže: i druge mere u skladu sa zakonom. A ovo nije u skladu sa zakonom, jer o sudovima, o pravosudu postoji set zakona.

Nakon toga, donete su izmene Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organi-zovanog kriminala koje unose bukvalno zbruk u kri-vični postupak. Naime, izmene tog zakona su donete

"Na plakatima koji su izlepljeni po svim poštama piše: "traže se ubice".

Ne tvrdim da ti ljudi nisu ubice, ali kao pravnik znam da se za nekoga može izreći takva kvalifikacija tek nakon pravosnažne presude."

— Slobodan Beljanski

II. aprila i one unose jednu definiciju organizovanog kriminala koja je u velikoj suprotnosti sa definicijom koja je nekoliko meseci ranije uneta u Zakonik o kriminalnom postupku, a koja je kompleksnija, potpunija i može da se primeni na adekvatan način. Definicija o tome šta je organizovan kriminal u ovim poslednjim izmenama zakona unosi veliku dozu neodređenosti i dopušta da se nekom drugom organizovanom grupom smatra čak i onakva grupa koja možda nema ciljeve da se bavi ordinarnim kriminalom, da kažem tako, nego nekim političkim aktivnostima. To je jedna slabost. Međutim, postoje mnogo veće slabosti u tom istom zakonu, a to su odredbe koje omogućuju da se pritvori svedok. Upotrebio sam laički izraz pritvori zbog toga što se ovde govori o zadržavanju, odnosno preventivnom zadržavanju. To je eufemizam. Reč je o lišavanju slobode čoveka koji uopšte nije obuhvaćen sumnjom da je izvršilac krivičnog dela, a po ovom zakonu može da bude zadržan dvadeset četiri sata, pri čemu nema pravo da se bilo kome žali. Potom, bez prava da se obrati sudu, može mu zadržavanje biti produženo i do trideset dana, kada može da se žali samo republičkom tužioci.

Zatim, govori se o novim razlozima za određivanje pritvora u koje je svrstan i pritvor za lice za koje je utvrđeno da pripada organizованoj kriminalnoj grupi, iako u toj fazi postupka nešto tako ne može ni za koga još biti utvrđeno. I najzad, tu su i ograničenja koja se odnose na dostupnost spisa branitelja, a ujedno i na obavezu da branitelac u određenom preključivom roku predloži dokaz. Nakon tog roka on nema pravo da predlaže dokaze. Ja sam ocenio da je niz odredbi ovog zakona u suprotnosti i sa Ustavom, mada je naš republički ustav sada vrlo oskudan u tim odredbama, ali je u suprotnosti sa Ustavnom poveljom, sa Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima i gradanskim slobodama, sa Međunarodnim paktom o gradanskim i političkim pravima koji je deo unutrašnjeg prava Zahvaljujući Povelji i sa Konvencijom protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni i postupaka.

Advokatska komora Vojvodine je, mislim, prva 5. maja podnela predlog Republičkom ustavnom судu, tražeći ne samo da se utvrdi da ove odredbe nisu saglasne sa Ustavom nego i da se na osnovu člana 46. Zakona o postupku pred tim sudom doneše odluka kojom će se utvrditi da se smatraju nevažećim pojedinačni akti doneti na osnovu tih odredbi, kao jedna vrsta privremene mere.

Kako objasniti donošenje ovih zakona? Ja za to imam pet objašnjenja i pokušaću ovde da ih ukratko izložim. Prvo, oni su po mojoj oceni rezultat potrebe da se kamuflijaju i racionalizuju propusti onih državnih organa kojima je otkrivanje krivičnih dela i njihovih izvršilaca permanentan posao, a ne akcidentalni zadatak. Drugo, a to se može objasniti motivima koji imaju mnoga obeležja iracionalnog i atavističkog

namirivanja pravde putem odmazde ili osvete. Treće, radi se i o očiglednom opsenjivanju neukih i pokusušaju da se steknu zasluge i politički prestiž. Četvrtu, u pitanju je — smatram — i politička procena da je diferencijacija gradana na kriminalce, i to na kriminalce *ante diem*, poželjan vid diskriminacije koji će kod većine koja se ne smatra kriovim ili koja se smatra nedužnom iskamčiti alibi za kršenje prava prema manjini koja smo prozakalili kao kriov. I najzad, reč je o jednom naopakom uverenju da je došao dobar trenutak da se pod popularnim izgovorom osumnjičenima uskrati pravo na odbranu i slobodu, da se potpuno zaboravi pretpostavka nevinosti, a da se branitoci osumnjičenih prokažu malterne kao sačešnici u izvršenju krivičnih dela.

Kad govorim o pretpostavci nevinosti, ona se kod nas masovno krši i nikada nije bila poštovana. Nikada u svest gradana niste mogli usudit Šta je to. Ako je neko otvoren kao učinilac krivičnog dela, njega odmah zovu ubicom. Novine su punе napisa "uhvaćen ubica" ili "uhvaćen lovor". Znate, na plakatima sa fotografijama koji su ovde izlepljeni po svim poštama piše: "traže se ubice". Ja ne tvrdim da ti ljudi nisu ubice, ali kao pravnik znam da se za nekoga može izreći takva kvalifikacija tek nakon pravosnažne presude.

Izrekao sam neke ocene koje su zapravo negativne, kada pokušavamo da objasnimo poreklo ovakvih zakonskih poduhvata. Postoje i dva razloga koji opravdavaju sve to. Ustavno govoreci opravdavaju. Prvi je taj što je kriminal kod nas decenijama bio način funkcionisanja vlasti. To nije donela vlast. Ova je vlast to nasledila i ona je imala taj balast koga se nije bilo lako osloboediti. Dakle, Miloševićev režim funkcionisao je kao režim zasnovan na legalizovanom kriminalu, koji je u sebi imao jedno lukavstvo, a to je da se doneše takav broj propisa koji će svakog građanina držati u deliktu. Tokom proteklih četrnaest godina niste imali period u kome niko nije učinio ma kakav delikt. Od najbanalnijih stvari, od toga da li će imati devize, ili će ih kupiti na ulici ili prodati, ili za njih nešto kupiti, izneti u inostranstvu. Sve je to bio delikti. Svi smo bili krivi. A vlast je onda činila ono što je najgorje i zapravo funkcionisala pomocu kriminala najviše vrste. Dakle, toga se nije bilo lako osloboediti i imam donekle razumevanje za teškoće, pa čak, evo da kažem, i za poduhvate ovakve vrste, uz velike ograde. Šta je tu još doprinelo pojavi ovakvog kriminala i kasnioni reagovanju na taj kriminal, a što je izostalo, započelo pa izostalo, u borbi protiv tog kriminala? Izostao je početak oslobođanja od tog nasleda, kao i jasno distanciranje od bahatosti ratnih profitera i njihove bezbolne transformacije u uspešne privrednike. Zatim, izostalo je distanciranje od ratnih zločinaca, od čitavog narastaja onih koji su ubijali, pljačkali, rušili i palili, lako, sa zadovoljstvom, iz koristi, a ovde stekli status nedodirljivih, gotovo bezgrešnih i interesima svog naroda i domovine posvećenih časnici-

ka. I najzad, izostalo je distanciranje od političke doktrine koja je zasnovana na etnonimotarskom snu o suverenitetu države srpskog naroda, naroda koji je uvek vodio i vodiće samo pravednu borbu za ostvarenje tog sna, uz dosadašnje ili buduće zrtve koje u ime patriotismra opravdavaju i ratove, pa čak i činjenice nekih zločina.

Moram reći da sam nakon otkrivanja kriminalnih grupa naišao bio obradovan zapravo najavom početka te akcije, a to je demistifikacija lažnih patriota. S ovim prvim se nastavilo i to je nekako dovedeno do vidljivih efekata, ali ovo drugo je samo najavljeno i prekinuto. Plašim se da će neke nove patriote formirati nove gangove i da će pod pokrićem pod plastom rodoljublja i svojih zasluga, koje su stekli na krvav način, steti ili kupiti indulgenciju da se i dalje bave zločinom.

DRAGAN MARŠIĆANIN
potpredsednik Demokratske stranke Srbije

KVANTITET I (LI) KVALITET

Tek nakon što sam prihvatio poziv da učestvujem na ovom okruglom stolu, ja sam počeo u stvari da razmišljam o tome na koji način ovde govoriti i suočio sam se s jednim značajnim problemom. O tom problemu će najvećim delom danas i govoriti. Realan sud o dometima akcije "Sablja" moguće je doneti samo ako tačno znamo šta je bio njen cilj, koji su bili željeni i očekivani rezultati po završetku te akcije. Zato se već na samom početku suočavamo, čini mi se, s velikim problemom, koji su proizveli, baš tako — proizveli, političari. Evo, i danas su ovde dva političara i dva eksperta. I raspored sedenja pokazuje neko stanje duha koјe još nismo prevazišli, pošto smo dobili po pola mesta.

Političari su proizveli taj problem o kome će danas govoriti. Suočavamo se zapravo s nečim što je kontradiktorno. Akcija "Sablja" je policijska akcija, a s druge strane međusobno promovisani ciljevi su prvo otkrivanje, rasvetljavanje (vi mi nećete zameriti, ja sam ekonomista po struci, kada terminima ne budem baš posve pogodio kako to treba reći) zločina, hapšenje, privodenje pravdi, dakle privodenje sudu onih koji su bili nalogodavci, organizatori i neposredni izvršiocit atentata na predsednika republike vlade. Drugi promovisani cilj je obraćen s organizovanim kriminalom. Tu se suočavamo, dakle, s kontradikcijom i u daljem razmišljanju to valja stalno imati na umu. Jer, izvorni cilj je naravno bio obraćen, ako je suditi po izjavama da je ova akcija zapravo planirana da započne baš na sam dan ubistva Zorana Đindića. Dakle, izvorno je cilj te akcije bio obraćen s organizovanim kriminalom. A drugi cilj je, sticajem tih dramatičnih okolnosti, dopunjen drugim ciljem — otkrivanjem počinilaca zločina,

ubistva predsednika republike vlade. Ako je akcija "Sablja" policijska akcija, onda se po meni mora istaći činjenica da njome nisu ostvareni proklamovani ciljevi, a nisu ostvareni zbog toga što nisu ni mogli da budu ostvareni policijskom akcijom. Kada govorimo o policijskoj akciji, moramo imati u vidu nadležnosti policije i onda tu možemo govoriti samo o jednom uezem aspektu, a ne o stepenu ostvarenja proklamovanih ciljeva. Druge strane, ako se pode od medijski proklamovanih ciljeva akcije, morale bi se obuhvatiti, naravno, i sve aktivnosti tužilaštava i sudova i onda se može govoriti o dometima u odnosu na te postavljenje ciljeve, i tada ne govorimo o policijskoj akciji. Tako smo suočeni s još jednim problemom, zapravo preuranjenošću ove rasprave, jer tako šire posmatrana akcija nije ni blizu svome kraju. Daleko smo od sudskih postupaka, a još dalje od bilo kakve izvesnosti njihovog ishoda da bismo mogli da uporedimo krajnji cilj sa postavljenim željenim ciljevima. Taj krajnji cilj sudske presude, dokazana krvica i sudske presude, zapravo je jedino merodavan za ocenjivanje uspešnosti akcije ovako šire posmatrano.

Da zabuna bude veća, aktuelna rasprava unutar Vlade Republike Srbije izbacila je juče ili prekuje u javnost još jednu zvaničnu tvrdnju, a to je da policijska akcija "Sablja" nije završena, da je ona u toku, da se radi o trajnom poslu. U tom slučaju, zapravo, tek ne znamo na koji način da govorimo o dometima ove akcije jer moramo govoriti o dometima ukupnih aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, a o tome se, istini za volju, na ozbiljan način nije bavio čak ni resorni odbor Narodne skupštine Republike Srbije. Na tim sednicama smo dve i po godine na isti način kao i danas slušali statističke podatke o aktivnostima Ministarstva unutrašnjih poslova, slušali druge podatke i dobijali uveravanja da je stanje bezbednosti na izuzetno visokom nivou, da zapravo organizovanog kriminala u Srbiji u pravom smislu reči nema, da se smanjuje broj izvršenih krivičnih dela, da se povećava broj rasvetljenih krivičnih dela itd. itd. Naravno, sve do dramatičnog 12. marta. Dakle, mora da se reši ta dilema, zapravo da se odredi tema — da li o dometima akcije "Sablja" govoriti kao o dometima policijske akcije ili s tog šireg i preko istaknutih ciljeva javnosti nametnutog aspekta o dometima aktivnosti i policijske akcije i u tužilaštva i sudova u postupcima koji su sada na samom početku.

U prvom slučaju neophodno je da se ograničimo na nadležnosti policije i da u stranu stavimo proklamovane ciljeve, tretirajući ih kao politički marketing. U drugom slučaju valja stvari razmotriti i s policijskog i s pravnog ili pravosudnog i s političkog i ekonomskog aspekta. Jer, treba imati u vidu da policijsku akciju "Sablja" ne možemo posmatrati odvojeno od vanrednog stanja i da domete te akcije, gledano na taj način, ne možemo posmatrati a da ne uključimo i posledice koje su ostale na politički život i na ekono-



"Iako je utihnula kampanja kojom je atentat na predsednika republike vlade kvalifikovan kao pokušaj državnog udara, prostor za moguće manipulacije i političke zloupotrebe ostao je dramatično širok"

—Dragan Maršićan

miju ove države. Ovom drugom, širem pristupu skloniji sam iz najmanje dva razloga. Prvo – zbog celine bezbednosnih i političkih okolnosti u kojima je akcija sprovedena, i drugo – zbog toga što izuzev da dnevno-politička nadgornjavanja, kakvih je jako mnogo kod nas, sa striktno policijskog aspekta ne mogu se dobiti valjani rezultati, ne može se izvršiti valjana analiza. Može se dobiti potpuno lažna slika o stvarnom stanju stvari. I, naravno, zbog toga što ovaj širi aspekt obuhvata i ovaj uži aspekt posmatranja akcije "Sablja".

Ova tema, koliko je meni poznato, do sada nije bila predmet objektivne stručne rasprave. Iskazi i proizvoljne paušalne ocene o dometima političke akcije, koje svakodnevno izriču političari, u funkciji su bespoštredne političke borbe. To je naša zbilja. S druge strane, uži pristup dao bi zaista lažnu sliku te celine. Izjave o fascinantnom uspehu akcije "Sablja", o tome da je uhapšen ubica ovoga ili onoga, o čemu ste i vi govorili da je ulučen izvršilac otmice ovoga ili onoga, organizator trgovine drugom itd. objektivno su neodgovorne i nepromišljene u trenutku kada od onih protiv kojih su pokrenute krivične prijave zapravo nisu uzete ni izjave od strane tužioca. Dakle, ti postupci su na samom početku. Zbog svega toga, ponavljam, taj širi pristup je, čini mi se, jedino mogući i on bi podrazumevao analizu dometa policijske akcije, analizu dometa daljih postupaka po podnetim krivičnim prijavama i eventualno – koliko mi je poznato još ih nema – podignutim optužnicama i analizu čitavog kompleksa pravnih, političkih i ekonomskih posledica. Ako je tako, onda se zapravo u ovoj tački suočavamo s jednom nepremostivo preprekom, bar je ja vidim kao nepremostivo. Jer, kao što je uži pristup, čini mi se, neprihvatljiv zbog lažnih rezultata koje bi dao, mislim da je ovaj širi valjan u ovom trenutku jer je neprimenljiv, preuranjen. Nagadanjem o tome kakav će biti ishod tek započetih postupaka pred pravosudnim organima, naravno, ne možemo se baviti. Ako se dometi policijske akcije "Sablja" ocenjuju kvantitativno, čuli smo o tome dosta u prvom izlaganju, rezultat je naoko impresivan i to je ocena koju svakodnevno možemo čuti. Međutim, ne može se čak ni sam domet te usko posmatrane policijske akcije cenniti ukoliko ne postoje bilo kakva saznanja o kvalitetu zaista tog efikasnog, s te strane zaista efikasno obavljenog posla. Nije lako sve ono što je malo policijske dosjere, sve ono što je registrovano u policiji u vrlo kratkom vremenu pronaći, uhapsiti, zadržati bez advokata, bez ikakve sudske zaštite trideset dana u zatvoru, uostalom naci smeštaj, obezbediti hranu itd. Zaista impresivno.

Ali, mi nemamo podataka o kvalitetu. Taj kvalitet policijskog posla mora se i dobiti se tek tokom onih postupaka pred tužilaštvo i pred sudovima koji su zapravo na samom početku. Tek su počeli. Koliko je meni poznato, iz one grupe dvadeset i nešto ljudi protiv kojih su podnete krivične prijave vezane za

ubistvo predsednika republike vlade, do sada su samo četverica došla na red kod tužioca da daju izjave, a drže se već skoro dva meseca u zatvoru. Zašto je to tako, zašto se nastavlja, to je jedna slika kvalitetu rada policijskog posla, da ne govorim o kvalitetu pribavljenih dokaza itd., o čemu opet ja kao ekonomista mogu sasvim malo da kažem. Pri svemu tome, dalje, kada se govorи opet samo o tom užem pristupu, ne smiju se izgubiti iz vida ni sledeće činjenice, a danas ih načinost ovde nismo čuli. Čuli smo samo ove druge.

Provoosumnjičeni Luković Legija nije uhapšen. Iako dopustite, nešto se ne sećam da se njegovo ime uopšte pomije poslednjih nedelja. Postoje različite špekulacije u vezi s tim. I uvek kad imamo problema s istinitošću informacija, imamo problema i sa špekulacijama. Dva mađaška bossa Dušan Spasojević i Mile Luković, osumnjičeni kao organizatori atentata i brojnih drugih ubistava, osumnjičeni kao vode zemunskog klana, ubijeni su prema zvaničnim informacijama prilikom pokušaja hapšenja. Za istragu i punu istinu o svemu onome što se dešavalo, to je nenadoknadišta. Mislim da tu neće biti spora da se radi o veoma velikom gubitku za istinu i za daljtok istrage. U ovom momentu hajde da podsetim i na ono o čemu često govorimo – još nismo dobili odgovor na pitanje kako je došlo do informacije o hapšenju, povredjivanju i smestanju na lečenje Mleta Lukovića, koji je, prema zvaničnim informacijama, dva-tri dana kasnije prilikom hapšenja ubijen. To je još jedno od pitanja koje otvara mogućnost špekulacija i bilo bi dobro da se što pre i na ta pitanja dobiju odgovori da bi stvari bile regularnije. Takođe, Dejan Milenković Bagzi, koji se takođe u poslednje vreme nikako ne pomeni, nestao je u meljačkoj džungli onog dana kada je zapravo policiju doveo, prema informacijama koje su date, do Spasojevića i Lukovića koji su prilikom hapšenja ubijeni. Nestao je. Meljak je jedna džungla i njezina jednostavno nema. To je takođe rezultat akcije "Sablja". Njega nema. Nije ulučen. Nekoliko osoba, javnosti zvaničnim saopštenjem predstavljenih kao visokorangirani članovi zemunskog klana, pušteni su iz zatvora. Surčinska grupa kao da nikada nije postojala. Danas je pomenuta, ali dok je za neke rečeno na šta se odnose krivične prijave, nije rečeno da je za jednog od voda surčinske grupe podneta krivična prijava, pušten je iz zatvora i podneta je krivična prijava za zloupotrebu službenog položaja u vezi s nekim preduzećem. Ipak je tretiran kao biznismen, a ne kao voda jedne kriminalne grupe. Jedan broj ubistava i dalje nije rasvetljen, pri čemu bih Momira Gavrilovića posebno označio u kontekstu teme o dometima akcije "Sablja" i analize neselektivnosti, odnosno selektivnosti borbe protiv organizovanog kriminala.

Akcijom još nije rasvetljeno ko je sve iz aktuelne vlasti bio i u kakvoj vezi s organizovanim kriminal-

nim grupama, a da ne govorimo da se u tom smislu još ništa nije "procesuiralo". Neće valjda neko reći da organizovane kriminalne grupe nisu imale svoje ljude u vlasti. Naknadna polemika unutar Vlade Republike Srbije i Vladajuće koalicije o tome takođe dosta govori. Analiza osnova za zadrežavanje u policijskom pritvoru bez sudske zaštite i bez advokata može dati i drugačije rezultate od onako impresivnih kakve smo i danas mogli ovde da čujemo. Pa imate tamo bezbroj slučajeva, ja ne znam koliko procenata, da li je izračunato koliko je ljudi zadržano u zatvoru i produžen im je pritvor i do šezdeset dana zbog neovlašćenog držanja oružja bez dozvole itd. Mislim da je to ove dve trećine krivičnih dela. Pogledajte zvanični sajt Ministarstva unutrašnjih poslova pa čete dobiti podatak – zbog toga što mu je u kući nadjen pribor za čišćenje oružja. Ili jedna devojka u kafuu zbog dve grame marijuane. Valjda ponela to veće. Bilo potrebito. Zbog toga se drži šezdeset dana bez advokata, bez sudske zaštite u zatvoru. Dakle, to su jednostavno činjenice koje sa svoje strane bacaju svetlo na policijsku akciju "Sablja".

S druge strane, ili s treće ili s četvrte, već ne znam ni ja koje, iako je utihnula kampanja kojom je atentat na predsednika republike vlade kvalifikovan kao pokušaj državnog udara, prostor za moguće manipulacije i političke zloupotrebe ostao je dramatično širok. Onoliko širok koliki je ostao između nestalih legija i bagacija, ubijenih kumova i šiptara i zaštićenih čumeta i drugih koji će po cenu svake optužbe bilo koga spašavati sopstvenu glavu i sopstvenu imovinu. Dakle, i zbog ovoga i zbog onoga što sam na samom početku rekao – uzdajmo mi podsećaju da sam malo odužio – zaista je preuranjeno govoriti čak i o stvarnim dometima policijske akcije "Sablja", čak i sa tog užeg aspekta. O ostvarivanju proglašenih ciljeva, osuđenoj krivici, presudama za atentat i o pobedi države nad organizovanim kriminalom još više. O tome se danas može govoriti samo jezikom političara. Dakle, manjeviše na način kako se to svakodnevno danas čini, a i sam sam političar. Dakle, neodgovorno, paušalno i u svrhu dnevno-političke borbe. Ali ozbiljno ne možemo govoriti o pobedi nad organizovanim kriminalom, o razbijenim kriminalnim grupama, o tome da je Srbija danas najbezbednija zemlja na svetu itd. Ako imamo neodgovornih političara u Srbiji, a imamo ih u izobilju, u vezi s tim nemamo apstinentijalnu kružu narokomana. Drogne ima, tržište radi, organizovani kriminal funkcioniše, samo što je roba poskupela. I najzad, suočeni smo – tu samo sasvim kratko – s negativnim posledicama političkim i ekonomskim. Akcija "Sablja" se ne može posmatrati, rekao sam, odvojeno od vanrednog stanja i posledica vanrednog stanja, bilo protisteklih iz mera vanrednog stanja, bilo iz zloupotrebe vanrednog stanja. Ne možemo je odvojeno posmatrati jer je sasvim netačno i neodgovorno od prvog dana

javnost uveravanja da ove akcije nije moglo biti i nije mogla da bude sprovedena bez uvođenja vanrednog stanja. To je, naravno, potpuno netačno i potpuno neistinito. S jedne strane, vlada tu sebe samu uteče u lažjer jer je tvrdila da je akcija bila pripremljena i trebalo je da započne na dan kad je izvršen atentat na gospodina Dindića, dakle bez vanrednog stanja, a s druge strane tvrdi da nije bilo moguće sproveсти akciju bez vanrednog stanja i bez svega onoga o čemu je, ocenjujući negativno sa aspekta ljudskih prava i zakona, govorio i gospodin Beljanski.



FRIED
EBERT
STIFTU

Nesumnjivo, čini mi se da se tim hvalospevima ističe jedna nedemokratska odluka, jer se vanredno stanje, naravno, primenjuje u demokratskim zemljama, ali po svom karakteru nije demokratska mera. Nesumnjivo da sadašnja vlast promoviše tu tezu, sećate se tih teza sociologa Mirjane Marković da su nespovijefi efikasna i demokratska država, da efikasna država ne može biti demokratska, da je to jedno s drugim nespovijivo, a da pri tom Srbija i nije navikla, odnosno da je Srbija navikla na crvatu ruku, da nije navikla na demokratiju pa joj demokratiju zapravo ne treba ni davati. Posledice naravno već imamo – sužavanje javnih sloboda, potpuno zaustavljanje i pre toga u vitanju dovedenog procesa demokratizacije. Kao drugu posledicu imamo pogoršavanje stanja u oblasti ljudskih prava, kršenje ljudskih prava u praksi, posebno zabrinjavajućom njihovom institucionalizacijom, ugradnjom u zakone, o čemu je gospodin Beljanski takođe govorio. Treća negativna posledica ispoljava se na planu slobode informisanja. Četvrtu – evidentne su negativne posledice na stanju u privredi, pad proizvodnje, stanje budžeta, prezaduženost, standard stanovništva, socijalne prilike itd. O svim ovim negativnim posledicama biće vremena da se govorii u drugim prilikama, ali na kraju samo da ponovim – Vla-

da Republike Srbije povukla je jedan iznuden potez, ali time jeste otvoren nezaustavljiv proces obraćuna s organizovanim kriminalom, bez obzira na to što vlast da ne pokazuje rešenost da stvari vodi u tom pravcu, o čemu govore i polemike unutar nje same, odnosno unutar vladajuće koalicije. Jer, posao će svakako biti završen, učinice to naravno oni koji su opredeljeni da borba protiv organizovanog kriminala bude trajan i neselectivni posao, a u tom dugoročnom poslu svakako je akcija "Sablja" prvi značajan, ali u ovom momenatu po dometima nemjerljiv korak. Hvala lepo i izvinite što sam govorio predugo.

DRAGAN ŠUTANOVAC
predsednik Odbora za bezbednost Skupštine Srbije

VELIKI KORACI

Zaista je rano govoriti o realnom dometu akcije "Sablja", koja je zasad održana na policijskom nivou. Ipak, mislim da će finalizacija i kapitalizacija celog procesa na sudovima definitivno potvrditi ono što su policija i tužilaštvo radili u proteklim periodu. I ne samo policija i tužilaštvo, već i gradani Srbije koji su u velikoj meri učestvovali u samoj toj akciji popularno nazvanoj "Sablja". Kad sam se spremao za ovu tribinu, verujte mi, nisam mogao, a ni sed ne mogu da govorim o stvarima koje su direktno iz istrage jer ja u principu istragu i ne znam i ne želim da je znam, nije moj posao da se bavim istragom. Ali, hteo sam da vam ukažem na neke stvari koje morate da znate. Jednostavno, ovde je rečeno pre par minuta da je kasno izvršena, odnosno potegnuta "Sablja", da smo zakasnili u nekim segmentima, ali čini mi se da pojedinci ili velik broj gradana Srbije zaboravljaju kakvo je bilo nasleđe pre 5. oktobra i između 5. oktobra i kraja januara, do kad smo na čelu Državne bezbednosti imali čoveka koji je optužen za razna krivična dela i još nije osuđen za sva za koja je optužen. Ja sam jedno vreme bio pomoćnik savezogn ministra unutrašnjih poslova, ali sam se pre svega bavio međunarodnom saradnjom. Taj period mog profesionalnog rada koji se ticao unutrašnjih poslova bio je obeležen onim što smo zatekli prvih dana kada smo došli u Savezno ministarstvo unutrašnjih poslova, a podsetišu vas da je to bilo u novembru, znači daleko pre nego što su izvršene reforme u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije.

Zatećeno stanje bilo je takvo da smo imali jako loše ili nikakve odnose s policijama u okruženju i u inostranstvu globalno gledano, da nismo bili članica Interpol-a i da praktično naš telefon nije zvonio ni od koga iz inostranstva. A verujte mi da i ova akcija "Sablja" i sve druge aktivnosti koje su radene nakon oktobra 2000. godine pokazuju da organizovani kriminal ne poznaje granicu i da praktično bilo kakve istoku i na Zapadu i da preko naše zemlje putuju tom čuvenom balkanskom rutom.

Mi smo zemlja koja je označena na svim kartama kao jedna od najatraktivnijih zemalja vezano za ilegalne emigracije. I sami znate da je pisano i ovde i u inostranstvu da su Kinezi onda špartali kao kroz neki hodnik u bilo kojoj zgradi. I mogu vam reći da smo vrlo brzo uspeli da presećemo te kanale. I to je jedna od stvari koja naše gradaće nije dotala s ozbiljno-

meri i nisu imali problem s tim, pogotovo u unutrašnjosti. Ali, verujte da je to jedna od stvari za koju su predstavnici inostranih ministarstava i policija insistirali da se razrešava. I to je balast, teret koji smo imali do prošlosti. I ne mogu reći da ga je bilo lako rešiti, ali se rešio u jako kratkom periodu. Takođe, problem trgovine ljudima i dan-danas postoji. Znači, nemoguće ga je rešiti sto posto. Bili smo crna rupa, imamo nesreću da postoji Kosovo takvo kakvo jeste, da je ono i dan-danas crna rupa bezbednosti u celom regionu i u Evropi, ali mogu da kažem da smo pohvaljeni kako smo rešili taj problem i da i u akciji "Sablja" hapšenjem Zarubice, koji je jedan od glavnih organizatora trgovine ljudima, takozvanog seks-trafikingu, pokazujuemo da se vrlo uspešno borimo s tom vrstom kriminala. Međunarodni kriminal se tretira i u oblasti piraterije. I tu smo imali zavidne rezultate i pohvaljeni smo i tu nam svet pomaže. Takođe, postoji međunarodni kriminal koji tretira trgovinu oružjem. To je veliki međunarodni problem i verujte mi da je lobi proizvođača naoružanja nekad možda jači i od Stejt departmenata i od predsednika Biša. I gotovo je nemoguće da mi kao mala država možemo to efikasno da sprečimo na način na koji bismo želeli. Imali smo problem s trgovinom kradenim motornim vozilima. To smo vrlo efikasno rešili i više нико iz sveta nam ne zamera da smo zemlja koja praktično organizovano učeštuje u preprodaji vozila.

Imali smo i problem koji je kod nas u medijima prošao vrlo nezapažen, a to je štamparija novca koja se nalazila kod Čačka, u to vreme jedna od najkvalitetnijih štamparija novca možda i u svetu, a u Evropi sigurno. Ono što je opterećivalo Ministarstvo unutrašnjih poslova, jeste loša zakonska regulativa, takođe nemanje posebne uprave za borbu protiv organizovanog kriminala. Ovdje je neko rekao da je u Odboru za bezbednost konstatovano da mi nemamo organizovani

mo do 5. oktobra. Ja ne znam da li je neko iz opozicije imao kvalitetne kontakte u Ministarstvu unutrašnjih poslova, ali slušajući pitanja od ljudi koji su poslani u Odbor za bezbednost i načina na koji mi raspisivaljamo u tom Odboru, zaključio sam da vrlo mali broj ljudi članova Odbora razume način funkcionisanja organizacije, strukturu i rad Ministarstva unutrašnjih poslova, još manje čuvene tajne službe, znači DB-a odnosno sadašnje BIE.

Kriminal, što je, verujete mi, u najmanju ruku neistina. Ja nisam pripadnik Ministarstva unutrašnjih poslova da bih razjasnio stvari, ali, generalno, Ministarstvo unutrašnjih poslova je to učinilo na startu svog postojanja i praktično je oformljena jedna uprava za borbu protiv organizovanog kriminala. I to nije izmišljanje tople vode na našim prostorima. Znači, sve zemlje sveta i u okolini imaju posebne uprave za borbu protiv organizovanog kriminala. Ja čak predlažem da se organizuje posebna uprava za borbu protiv trgovine narkoticima, imajući u vidu da je to revokacija zapadnih zemalja, i mislim da će nam to u bliskoj budućnosti biti zaista neophodno. Imali smo problem nepostojanja brze specijalizovane antiterorističke jedinice. Znate i sami da nas je u novembru dočekala pobuna terorista na jugu Srbije, što nam je u velikoj meri odvuklo pažnju i skrenulo pažnju cele svetske javnosti na naš prostor, opet u kontekstu subijacija ljudskih prava i forme slično. Imali smo velik problem koji je praktično postojao od novembra do januara, a to napravili smo velike korake. Predsednik pre mene uz našu podršku naravno, uradio je to da ministar unutrašnjih poslova na svaki poziv dode na Odbor za bezbednost i podnese informacije. Nažalost, ta informacija takva kakva jeste ukazuje na mnogo stvari, ali ne ukazuje na neke stvari. Ali, zbog nekog našeg ličnog neiskustva i zbog toga što su to prvi, bukvalno tajni, vi prvi poteci u istoriji srpskog parlamentarizma, možemo nekada imati pogrešna pitanja ili smo u želji da se politički razmislja na Odboru za bezbednost, skretnuti sa teme koja je bila zaista bitna. Po svim tim izveštajima koje sam ja imao priliku da uporedujem sa izveštajima Ministarstava unutrašnjih poslova širokom javnošću, stanje bezbednosti bilo je na dosta zadovoljavajućem nivou u odnosu na zemlje u okruženju ili je bilo nešto niže od zemalja Zapadne Europe. Činjenica je da se u tim izveštajima – više puta sam to pričao u medijima – ne iskažuju sve brojke, ne zbog toga što je Ministarstvo krije, već zbog toga što postoji kriminal, koji se ne pojavljuje samo u sebi već za kojim mora da se ukloni i ukloni u celosti.



"Slušajući pitanja

poslanika u Odboru

za bezbednost

zaključio sam da

vrlo malo njih

razume način

funkcionisanja,

organizaciju,

strukturu i rad

MUP-a, a još manje

DB-a, odnosno

sadašnje BIE"

— Dragan Šutanovac

te da tragate. Kad se desi ubistvo, to je podatak koji mora da uđe u statistiku, jer ne možete prikriti jedno ubistvo. Trgovci narkoticima, trgovci ljudima, ilegalne emigracije, trgovci kradenim vozilima, privredni kriminal, to su stvari koje se ne pojavljaju u statistici i policija za tim mora da traža.

Moram da kažem da su i obućenost naših policača i materijalno-tehnička opremljenost bile jako loša i da smo u poslednje vreme učinili, reći ču slobodno da sam i ja lično učinio puno da se putem obnovljenih kontakata sa zemljama Zapadne Evrope negde neka materijalna sredstva omoguće da naša policija dobije opremu i da se policija školuje na savremen način. To još nije na nivou na kome bih ja voleo da bude. Međutim, postoji više različitih gledanja. U ovom trenutku u pripremi su dva zakona. Jedan je zakon o policijskoj etici, a drugi je zakon o policijskom školstvu.

Govoreći konkretno o akciji "Sablja", moram da kažem da iz svih informacija koje imam, kao čovek koji se bavi bezbednošću i koji kontaktira s velikim brojem ljudi iz OEBS-a ili iz stranih policija ili parlamentarnih grupa, da je ovo najsveobuhvatnija akcija koja je izvedena na našim prostorima, blago rečeno u istoriji Evrope. Neko će reći da to nije dovoljno, neko će reći da je fascinantno što je uhapšeno 10 600 ljudi, neko će reći da je fascinantno što je podnetno četiri do pet hiljada prijava. Neko će se s tim igrati na razne načine, ali po onome što smo mi radili kao istraživanje javnog mnenja i po onome što sam ja dobijao kao pisma u Skupštini Srbije, najveći deo javnosti u Srbiji podržao je vanredno stanje takvo kakvo jeste. Verovatno je moglo da bude bolje urade, verovatno je u nekim srećnjim zemljama moglo da se bolje organizuje. Ali, verujte mi, tog 12. marta, u trenucima kada ne znamo ko je još sve na nišanu organizovanog kriminala i ko sve može da pogine u sledećih pola sata, mi smo se vrlo stisli i u trenutku kada pojedine opozicione partije traže da organizujemo koncentraciju vladu u koju će ući Radikalna stranka, Stranka srpskog jedinstva, bivša Socijalistička partija, odnosno Socijalistička partija Srbije, u tom trenutku nisu postojala bolja politička rešenja ni bezbednosnja rešenja nego dovesti vanredno stanje u fazu u kakvu smo ga doveli. Moguće je, i ja sam pobornik toga, da uvek može bolje, ali činjenica je da je mnogo stvari učinjeno. Ja sam generalno zadovoljan. Cela akcija će se završiti tako što ćemo dobiti epilog na sudovima i tek tada ćemo moći da kažemo što je uradeno. Ja sam skoro na gostovanju na jednoj televiziji, kad su me pitali da li će biti sudenje za rešetaka ili za pancirnog stakla itd., rekao da mene to suštinski ne interesuje, negoime iz cele ove akcije i kasnije tužilaštva i sudstva zaista interesuje da li su zaista okrivljeni krivi, da je policija odradila svoj posao maksimalno korakto i da ljudi koji su okrivljeni dobiju maksimalne kazne, naravno po zakonu. Ovde su neke stvari rečene koje neću reći da ne stoje, ali koje se

sa mojim saznanjima krše, odnosno rečeno je da ne postoji zemlja u svetu koja ima policijski pritvor duž od jednog, dva ili tri dana. Reci ču vam da je nedavno u Velikoj Britaniji po zakonu o borbi protiv terorizma tek posle godinu i više dana čovek izveden pred istražnog sudiju. Znači, ležao je u pritvoru, nije imao pravo ni na kakav kontakt ni s advokatom, ni sa kim. Po tom zakonu ne zna se gde mu se sudi. Optužnicu mogu da vide samo sudija i delimično advokat. Ne može svako da bude advokat takvom čoveku koji je optužen ili okrivljen da je terorista. Jednostavno, zakon iz oblasti ljudskih prava vrlo je restriktivan. Međutim, ja sam imao priliku da razgovaram s ljudima iz OEBS-a i to ste imali priliku vec da čitate u medijima, mi smo doneli jednu odluku da se u principu policijski pritvor produži onoliko koliko odluci sama Skupština, odnosno da posle par meseci mi vidimo da li je ta odluka dovela do nekog rešenja, odnosno da li zaista to policiji u velikoj meri znači, odnosno da li će ljudi koji su tretirani tom zakonskom odlukom biti osumnjičeni zaista na pravi način i tretirani na sudu. Ukoliko se to ne dogodi, budite sigurni, mi ćemo ukinuti tu odluku i vratiti ćemo, necu reći na redovima, ali na stanje koje je ranije bilo.

Ono što je isto veoma bitno reći, to je da mi u Odboru za bezbednost — ja sam izabran kao predsednik bez ijednog glasa protiv — kao ljudi, objektivno odgovorni za kontrolu policije, na neki način činimo maksimalne napore da uvedemo sistem na koji ćemo na pravi način moći da kontrolišemo policiju. Počeli smo prošle godine sa posetama Ministarstvu unutrašnjih poslova. Veliki broj članova Odbora je negativno fasciniran onim što je imao prilike da vidi tamu. Tu su neke kolege koje su bile sa mnom u poseti gradskom SUP-u i ne mogu prostro da verujem da policija s tim rad. Verujte mi, to je na nivou Šerloka Holmsa. Znači, to je davno prošlo vreme. I zbog toga što naša zakonska regulativa, odnosno naš Poslovnik o radu u Skupštini Srbije po meni nije kvalitetan da bi mogao da pravi način da kontroliše rad unutrašnjih poslova, mi ćemo imati više poseta inostranstvu koje će biti formirane od više inostranih fondacija i imaćemo priliku da razgovaramo s ljudima koji vode slične odbore i da kasnije implementiramo u naš zakonodavstvo, odnosno u naš Poslovnik o radu na koji način možemo da radimo civilnu kontrolu vojske i policije. Takođe moram da kažem da sam bio pobornik toga da policija ne može da bude maksimalno iskrena na Odboru za bezbednost jer imamo jako loša iskustva. Ta loša iskustva su se pokazala kad je, recimo, bio raden Ankterni odbor za ubistvo Pavla Bulatovića. Imali ste tu brošuru sa nekim pet stotinama, šest stotinama strana, stenografske beleške Radikalna stranka je prodavala za pet, šest stotinu dinara. I dalje mislim da političari koji se bave bezbednošću ne razumeju sistem bezbednosti i nemaju tu bezbednosnu kulturu, što na neki način zakonski nije regulisano. Bezbednosna

kultura je toliko niska da što saznavaju na Odboru za bezbednost ili na nekim drugim odborima oni koriste za svoju političku promociju time što će promovisati nešto što su saznali kao tajnu, a ekskluzivni su oni koji to znaju. I mislim da se mi kao političari i građani Srbije pre svega moramo edukovati kad je reč o bezbednosti, a kasnije očekivati da i Ministarstvo unutrašnjih poslova prati taj standard.



MILOŠ VASIĆ: Kako je moguće da Specijalna antiteroristička jedinica i Žandarmerija nisu uspele da uhvate Lukovića i Spasojevića žive, dakle dvojicu ljudi koji su najviše od svih mogli da kažu o sprezi kriminala i vlasti i u protekle dve i po godine? Mislim da je to pitanje za gospodina Arandelovića. To je taktička situacija koja se javlja kao nejasna. Ako biste bili ljudzani da kažete kako je došlo do incidenta? Jer, koliko ja shvatam, od tih jedanaest hiljada koji su pre ili kasnije privodeni, to je bio jedini nasilan incident.

SVETISLAV ARANDELOVIĆ: Na to pitanje je na jednoj od konferencija za novinare odgovorio načelnik Resora javne bezbednosti MUP-a Republike Srbije general-pukovnik Sreten Lukić. Dat je, dakle, odgovor od nadležnog starešine Ministarstva unutrašnjih poslova.

DRAGAN MARŠIĆANIN: Vrlo kratko samo. Upravo ovake stvari ne bi smele da budu dopuštene kada se radi o analizi svega onoga što prati akciju "Sablja"

i što se tiče rasvetljavanja atentata na predsednika republike vlade i na borbu protiv organizovanog kriminala. Jednostavno, postoje neke sporne stvari i na te sporne stvari moraju se dobiti potpuno tačne informacije od strane onih koji su nadležni. Jer, izvinite, ovakvi odgovori dopuštaju da se nastavi sa špekulacijama. A ja ću te špekulacije, koje su u javnosti dobro poznate, izreci i ponoviti ono što se piše — da oni nisu ubijeni u akciji hapšenja. Pogotovo kad se tome doda da se ne može dobiti odgovor na pitanje kako je nekoliko dana pre te akcije u novinama objavljena informacija o hapšenju Mileta Lukovića, o njegovom ranjavaju i odvođenju na bolničko lečenje. Iz Ministarstva unutrašnjih poslova ta je informacija zvanično dobijena i objavljena u novinama. Dok se te stvari ne rasvetle, mi ćemo imati problem. Izvinite, ali to je jednostavno tako.

MILOŠ VASIĆ: Sha je tačno gospodin ministar Mihajlović mislio kada je u par navrata izjavio da su

mu vezane ruke i da ga drugi sprečavaju u vršenju službenе dužnosti?

DRAGAN ŠUTANOVAC: Ja ne mogu da kažem šta je gospodin Mihajlović tačno mislio, to samo on zna, ali je činjenica da je u tom periodu kada je on to izjavio situacija bila takva da su naši zakoni koji tretiraju stanje bezbednosti bili vrlo demokratični u odnosu na situaciju koja je postojala u našoj zemlji. I mislim da su njemu praktično, usvajanjem Zakona o borbi protiv organizovanog kriminala, odnosno o organizaciji državnih organa u borbi protiv kriminala, odvezane ruke i omogućeno da Ministarstvo unutrašnjih poslova na kvalitetan način radi svoj posao.

Miloš Vasić: Pitanje za gospodina Arandelovića: kada planira da započne borbu protiv urbanističke mafije u Beogradu koja je infiltrirana u nove strukture vlasti i političke stranke?

SRBISLAV ARANDELOVIĆ: Kao što sam u svom prethodnom izlaganju izneo, prioritet rada Ministarstva unutrašnjih poslova u narednom periodu jeste rad na otkrivanju krivičnih dela privrednog, odnosno finansijskog kriminala. Prema tome, biće zahvaćene, zajedno s drugim nadležnim državnim organima, i druge sfere privrednog poslovanja, a u tom sklopu odgovor i na ovo pitanje.

Miloš Vasić: Pitanje za gospodina Beljanskog: šta je uradio u Savetu za borbu protiv korupcije? Da li je identifikovao korumpirane ljudе u sistemu?

SLOBODAN BELJANSKI: Upravo zbog toga što sam naišao na otpor u nastojanjima da se to učini, podneo sam ostavku.

Miloš Vasić: Pitanje za gospodina Maršićanina i DSS: da li se smatraju odgovornim za to što su posle 5. oktobra omogućili najprijavljivim strukturama bivšeg režima da opstanu i unaprede svoje delovanje, izazovu podelu u DOS-u kako bi i dalje vladali i k'o je politički profitirao od toga – da li gospodin Koštunica koji je ostao bez funkcije ili gospodin Đindić koji je ostao bez života?

DRAGAN MARŠIĆANIN: To je ona stara teza da je Demokratska stranka Srbije, odnosno gospodin Koštunica kao predsednik Savezne Republike Jugoslavije štitio Radeta Markovića koji je bio načelnik Službe državne bezbednosti u nadležnosti republičke vlade. Dakle, kao što danas gospodin Marović ne može da smeni sadašnjeg načelnika BIA, tako gospodin Koštunica kao predsednik SR nije mogao da smeni, niti je bilo u njegovoj nadležnosti, niti je imao bilo koji instrument da smeni načelnika Službe državne bezbednosti Radeta Markovića. Radi se o onoj čuvenoj političkoj priči koja prati ceo slučaj. Gospodin Marković je smenjen kada su održani republički izbori u decembru, kada je konstituisana republička vlada i kada je republička vlada od januara mogla to da učini. Pre toga je postojao onaj prelazni period kada su tri stranke imale ministre u Ministarstvu unutrašnjih poslova. Odluka se donosi jednoglasno i predstavni-

ci su bili – predstavnik DOS-a a ne DSS-a, zatim SPO-a i SPS-a. Odluka nije mogla biti doneta. Odgovor na to pitanje se može naći i u starim arhivima i u dogovorima koje je gospodin Đindić u to vreme davao na drugi način nego što se danas u javnosti plasira od strane Demokratske stranke.

Miloš Vasić: Ovdje imamo dva ista pitanja: ministar Mihajlović je u intervjuu "Večernjem novostima" izjavio da ima naznaku da su u ubistvo premijera umešane i neke strane službe i da li su takve službe bile povezane sa zemunskim klanom. Da li je u dosadašnjem operativnom radu otkriven bilo kakav stran?

DRAGAN ŠUTANOVAC: Bilo bi neprimorenno da ja tumačim izrečenu konstataciju ministra Mihajlovića. Istorija je u toku i ja kad bih dao bilo koji komentar validan ovde, to ne bi bilo korektno s moje strane, ni kao Dragana Šutanovca ni kao čoveka koji se profesionalno bavi sistemom bezbednosti. Znači, niko od ljudi koji se bave bezbednošću iz Ministarstva unutrašnjih poslova neće vam reci da li je toga zaista bilo ili nije bilo, odnosno nemojte očekivati da vam gospodin Arandelović sada kaže: jeste, postoje strane službe koje su bile umešane u to i to. Možda postoje indici. To je jako široko i to je ono što je dozvoljeno da se kaže.

Miloš Vasić: Šta je sa takozvanom duvanskom mafijom, zašto nju niko ne pomirje i zašto još nije zasećena "Sabljom"?

SRBISLAV ARANDELOVIĆ: Što se tiče duvanske mafije, tu se već u dužem vremenskom periodu preduzimaju konkretnе mere i očekujemo rezultate.

DRAGAN MARŠIĆANIN: Samo da dodam, prema zvaničnim podacima sedamnaest odsto ukupnog prometa cigareta je nelegalno. Prema drugim podacima taj procenat je negde oko trideset odsto. Ukupan promet cigareta i duvana u toku godine iznosi oko 450 miliona maraka ili oko 225 miliona evra. Mi smo govorili, sećate se, u parlamentu Republike Srbije, o potrebi formiranja anketnog odbora za ispitivanje stanja u oblasti proizvodnje i prometa duvana. To nije bilo prihvaćeno. Pre svega smo skretali pažnju na jednu ured u Vladi Republike Srbije kojom se dopušta bez carinjenja i bez ispracanja robe tranzit cigareta kroz Srbiju, i na delove Srbije koji su Srbija i Crna Gora kao država, dakle na Kosovu i Metohiju, a bez evidencije o tome. I to je jedan od kanala – i gospodin Šutanovac svakako to zna – koji se kasnije i na međunarodnim skupovima menio kao jedan od osnovnih kanala šverca duvana u Srbiju.

DRAGAN ŠUTANOVAC: Pošto sam prozvan, činjenica jeste da je zvanično statistički oko sedamnaest odsto trgovine duvanom na crno i činjenica je takođe da duvanska industrija u Nišu i Vranju beleži rekordne rezultate unazad dvadeset godina. Problemi je postojanje Kosova i Metohije kao centra za šverca duvanom, postoji problem nepostojanja zajedničke

granične policije. Znači, mi smo jedina zemlja u Evropi, ne znam da li i u svetu, koja nema zajedničku graničnu policiju. A daču vam primer da recimo Republika Srpska i Federacija Bosne i Hercegovine, koja je bila u ratnom stanju, ima zajedničku državnu graničnu službu. Ono što hoću da vam kažem o ovim zvaničnim ili nezvaničnim procentima, Kanada i Velika Britanija imaju veći stepen šverca duvana nego Srbija i Crna Gora. Tako da znate da su ovi rezultati, sedamnaest odsto u odnosu na ono što je bilo 97 odsto, jako dobri. Mogu da budu bolji, moraju da budu bolji, ali nemojte očekivati da to može da se reši za dve godine. Duvanska mafija je jedna od najjačih mafija na svetu, pored narko-mafije i mafije koja se bavi trgovinom naftom i oružjem. I mogu vam reći da i tu imamo solidne rezultate i niko nas još nije prozvao – a prisustvova sam raznim sastancima – što se ne borimo protiv duvanske mafije.

Miloš Vasić: Ovdje ima jedno pitanje za mene na koje neću odgovoriti. I pitanje za svu četvoricu: hoće li se pokrenuti pitanje odgovornosti ministra unutrašnjih poslova za sve propuste koje je Ministarstvo počinilo a što je dovelo do ubistva predsednika Vlade?

DRAGAN ŠUTANOVAC: Očekujem da se pokrenu postupci protiv svih ljudi koji su bili odgovorni u sistemu bezbednosti, a prilikom kojih su načinjeni propusti i došlo do ubistva ministra premijera Zorana Đindića. Ukoliko i ja lično budem odgovoran u tom sistemu za bilo šta, očekujem da se pokrene postupak i protiv mene i da po zakonu odgovaram za tako nešto.

Miloš Vasić: Pitanje je za svu četvoricu. Ima li još neko da kaže nešto na tu temu?

DRAGAN MARŠIĆANIN: Od predstavnika opozicione stranke, naravno, ne treba očekivati drugačiji odgovor nego da ministar unutrašnjih poslova u ovim okolnostima makar treba da podnesa ostavku. Međutim, takođe je poznato da se u Srbiji zapatila ona teza da moralni mesta u politici nema. Onda ni moralni razlozi za podnošenje ostavke ovde još dugo neće biti na snazi.

SRBISLAV ARANDELOVIĆ: Ja mogu samo da odgovorim na pitanje, kao što je svima poznato biće

formirana državna komisija koja će potvrditi činjenice na stanje. I nista osim toga nemam da kažem.

Miloš Vasić: Kad ste već kod mikrofona, pitanje za vas: koliko je članova surćinskog klanu u zatvoru i zašto su osumnjičeni? Zbog čega je prijavljen Branislav Peconi i zašto je zadržan pa pušten Narandžić Limun, kao i Ljiljanu Buha?

SRBISLAV ARANDELOVIĆ: Na to pitanje u ovom trenutku možda bi bili pozvani da odgovore nadležni pravosudni organi. A poznato je o čemu se zapravo radi – da je tokom akcije "Sablja" zahvaćen i surćin-



ski klan. Ono što bih htio da kažem i posebno istaknem vezano za krivična dela ubistva koja su izvršena u ranijem periodu, s obzirom na to da nisu rasvetljena, jeste to da se nastavlja intenzivan rad na rasvetljavanju tih krivičnih dela. Jer, činjenica je da kod nas postoje razni oblici finansijskog, odnosno privrednog kriminala, što će biti prioritet u radu akcije "Sablja" u narednom periodu, ali jeste i sada. Tu posebno naglašavam da će tu biti uključeni Ministarstvo finansija, poreska policija i drugi nadležni državni organi i inspekcijske službe. O čuvenoj "beloj knjizi"

koja je na volješan način došla do našeg domaćina Vasića, određen broj ljudi koji se tretiraju kao zemunski klan sada su iz takozvanog surćinskog klana. I ta teza o tome da je jedan klan zaštićen a drugi nije vrlo se politički protura u smislu da sadašnja vlast ima vezu sa surćinskim klanom, a nije imala vezu sa zemunskim, odnosno sad smo mi rešili da uništimo zemunski da bi surćinski bujao. Znači, to je neistina. Reći vam da su svi oni medusobno uvezani – i taj takozvani surćinski i zemunski i požarevački itd. klan-

novi – što kumovskim što rodbinskim vezama i da se glavni ljudi koji su bili obeleženi da deluju na području Šurčina sada nalaze u velikom broju u zemunskom klanu. Očekivati sad da se to podeli i da kažemo kako jedni žive u jednoj zgradi a drugi u drugoj, to ne postoji u kriminalu. I vrlo je laički komentarisati to kao surčinski klan.

Miloš Vasić: Ministar Mihajlović – glasiti pitanje – reče da zna gde je Ljubiša Buha Čume i da je dostupan policiji. Da li da mu verujemo?

Dragan Šutanovac: Da verujemo.

Miloš Vasić: Za gospodinu Maršićanina: koji je po njegovom mišljenju cilj ubistva Zorana Đindića? A ima još jedno pitanje na istu temu: da li ima jačih indicija i dokaza da je ubistvo Zorana Đindića politički inspirisano i kada će se izaci sa konkretnim dokazima? To je za svu četvoricu.

Dragan Maršićanin: Ja ču kao i moji prethodnici da kažem – neka istraga pokaže. S mafijom se nije igrati. Mislim da tu treba tražiti razloge i da će tu istraga pronaći motive izvršenog atentata. Ne znam da li je istraga došla do bilo kakvih konkretnih zaključaka, mislim da ide veoma sporo, nedopustivo sporo, da ima bilo kakvih indicija da se radi o političkom ubistvu i da neko od političara stoji iza toga. Mislim da će to pasti u zaborav polako na način kako neopravданo pada u zaborav i pritisak na medije koji je vršen od strane Biroa za informaciju Vlade Republike Srbije, čiji je jedan od osnovnih zadataka bio upravo da uveri javnost da se radi o pokušaju državnog udara da bi valjda Dule Spasojević bio predsednik vlade ili tako nešto.

Miloš Vasić: To je teorija jednog izvesnog lista. Vrlo zanimljivo pitanje: zašto se ne povedete za primer Sjedinjenih Američkih Država gde je na čelu komisije koja ispituje napade od 11. septembra čovek iz Demokratske stranke, dakle iz opozicije, nego ste postavili Žarka Koraća na čelo Komisije za ispitivanje atentata i otkad je Žarko Korać takav ekspert za bezbednosne stvari?

Dragan Šutanovac: Ja sam na ovo pitanje već delimično odgovorio. Ne želeći da kažem kome verujem, kome ne verujem, imamo jako loše iskustvo vezano za komisije i za lude koji su iz opozicionih partija, koji kad dođu do nekih informacija prostru ih po novinama u jednom danu. Gospodin Korać nije ekspert za pitanja bezbednosti. Njegovo prisustvo u toj komisiji trebalo bi da omogući da komisija nesmetano radi i da ima politički uticaj, da ljudi koji budu pozvani da dodađu pred tom komisijom daju izjavu ili iskaz itd. budu zaista pozvani odnosno da tretiraju tu komisiju jako ozbiljno. A podsetiće vas da smo imali situaciju kad se desilo hapšenje gospodina Nejbora i gospodina Perišića, da čovek koji je bio potčinjen načelniku Generalštaba nije htio da dode pred neku, uslovno rečeno, komisiju i da kaže o čemu se tu radi. Jednostavno, sve demokratske i civilne kon-

trole koje je on tad imao nad sobom, on je preskočio ne želeći da saraduje sa komisijom. I mislim da ovoga puta mi moramo da damo određenu političku težinu. Ali, naravno, ja sam zagovornik da glavna ekspertska težina mora da padne na lude koji se razumeju u taj posao. Ja mislim da ih mi imamo, ali ukoliko ih nemamo, ja se ne bih libio da dovedem lude iz inostranstva koji mogu da odrade taj tehnički deo posla. Da se tačno utvrdi ko je ubio, odnosno na koji način je sve to tačno radeno i koji su propusti u sistemu bezbednosti. To je za mene, kao za pripadnika Demokratske stranke i kao ličnog prijatelja gospodina Đindića, najmanje što možemo da uradimo, odnosno da otkrijemo ko je napravio propuste i da li je u objektivnim okolnostima u kojima je policija radila i u kojima radi moglo da to se spreči ili ne.

Miloš Vasić: Kad smo kod civilne kontrole nad policijom, odnosno službama bezbednosti, poznato je da se u dobro uhođanju i u dobro staloženim starijim parlamentima ne javljaju ovakve vrste problema, poput problema sa ovim Anektnim odborom koji je gospodin Šutanovac pominjao, gde je na 526 strana radikalne brošure izneta čitava gomila državnih, vojnih i službenih tajni i to ponekad takve delikatnosti da sam se zgranauš kad sam to pročitao. Dakle, moje pitanje glasi: da li je moguće da poslanici u parlamentu, kad su već članovi nekog odbora, *ad hoc* anketne grupe, istražne grupe ili državne komisije, da li se mogu naučiti da poštuju elementarne bezbednosne premise, dakle, da sačuvaju državnu, službenu ili vojnu tajnu ako imaju s njom posla, da se to ne kolportira okolo. Koliko je meni poznato, ima parlamentara u kojima poslanici koji rade takve stvari potpisuju izjave o čuvanju tajnosti itd. i zajedno se dogovaraju koliko će od toga izaci u javnost, a koliko neće, da se ne bi ostetili interesi države.

Dragan Šutanovac: Ja sam za vreme vanrednog stanja kooptiran, odnosno postao sam u vlasti član Saveta za državnu bezbednost i na drugoj sednici tog Saveta potpisao sam izjavu pod punom materijalom i krivičnom odgovornošću da cu čuvati sve službene tajne do kojih dođem na tim sastancima. I ne znam, da vas sad ne lažem, koji je to vremenski period koji me obavezuje da te tajne čuvam. Međutim, mi nemamo zakonsku regulativu koja će negde mene lično ili nekog drugog, ako potpiše tako nešto, dovesti pred sud i reći: taj čovek je odao takvu i takvu tajnu i zaglavice u zatoru toliko i toliko godina. Generalno, civilna kontrola oružanih snaga u Jugoslaviji, odnosno u Srbiji, necu pričati o Crnoj Gori, na jako niskom nivou. Ono što smo mi uradili za svaku je poohvalu i verujete mi da je to zaista puno. I ja se ponosim time što je u Odboru za bezbednost gotovo u svakom trenutku glasanje jednoglasno. Znači, nikad tu nemamo nekog trvjenja. Skoro smo imali zajedničku sednicu sa Odborom za Kosovo i Metohiju i mi smo demonstrirali kao Odbor za bezbednost jedan vrlo

jasan stav po pitanju bezbednosti, nevezano od toga što su se naše kolege iz Odbora za Kosovo i Metohiju isvidale pred nama, imale različite stavove i oko raznih stvari se drugaćije ponašale. Mora da se uvede posebna zakonska regulativa – govorim o poslanicima – koja će tretirati izjave koje daju poslanici. Oni moraju da se obavežu pismenom putem i bez obzira na to što imaju imunitet u trenutku kad su poslanici, ukoliko daju bilo kakve informacije koje se tiču sektora koji oni obraduju, a to u ovom trenutku može da bude civilna kontrola vojske, to može sutra da bude u poljoprivredi i dalje. Na Zapadu su jako interesantne stvari koje će se dešavati u poljoprivredi. U Americi postoje tajne u vezi s kukuruzaom, kao što su kod nas bilo koje druge službene tajne. I mislim da onda zakonski za takva pitanja ne treba da postoji poslanički imunitet. Jednostavno, ukoliko takvu stvar puste u javnost, moraju da odgovaraju.

Mi smo imali jedan primer iz prakse. Kad je bila otmica Milija Babovića, od strane zemunskog klana, na predlog savezne policije Nemačke i policije Bavarske, rečeno nam je da pokušamo na sve načine da sprečimo medije da pišu o toj otmici, imajući u vidu da na taj način dovodimo u pitanje život gospodina Babovića koji je najmanje kriv što je otet. I mi smo uspeli da stvorimo jedan vrlo korektni odnos sa urednicima medija i da kažemo: ne možemo da vam zabranimo, ali molimo vas nemojte pisati. Kada se bude sve okončalo, imaćete svi identičnu informaciju i neće nik u boljem ili lošijem položaju. Par dana nakon toga Vojislav Šešelj je izlaziči iz sudnice gde mu se sudilo ne znati u kom postupku pred svima rekao da je otet Milija Babović itd. U tom trenutku je život tog čoveka postao ugrožen nego što je bio.

Dragan Maršićanin: Moramo biti svesni jedne činjenice. Mi smo veoma daleko od demokratskog porekla. I to je sad duga priča, ali to je jednostavno činjenica. Uzmite samo primer Narodne skupštine. Na stranu pitanje njene legitimnosti i tako dalje, čak i kad bi se s te strane dovela u red, a nije doveđena u red pa je nelegitimna i nelegalna, ona je prazna ljuštura. U njoj ne postoji pravi skupštinski život, ne postoji pravi parlamentarni rad. Odbori su jedna ljuštura kao što je i cela Skupština jedna prazna ljuštura u kojoj se ništa ne dešava. I ona je zapravo nešto što je puk privid da Srbija ima instituciju koja se zove Narodna skupština. Sve to što se na odborima dešava zapravo je puk i pravi privid. Svaki predlog, i danas je pomeren i izneti su razlozi koji absolutno ne mogu biti prihvatljeni za bilo koga ko zna šta čini suštinu parlamentarnog života i suštinu demokratskog porekla. Svojevremenno, dok smo mi bili u DOS-u u sasvim drugaćijim odnosima, predlagali smo da na čelu Odbora za budžet Narodne skupštine, kako bi kontrolisao budžet Republike Srbije, bude predstavnik opozicione stranke. Mi smo odmah dobili onu etiketu: aha, vi ste za radikale, vi ste za SPS. A što je to

tako u Britaniji, to se nikoga ne tiče. Kada je formirana državna komisija posle ubistva Kenedija, tamo je predstavnik opozicione stranke bio predsednik komisije koja je vršila istragu o tom dogadaju. To se ovde zaboravlja. Jednostavno, mi moramo još kako mnogo vremena i truda da uložimo da dodemo do demokratskog porekla, da shvatimo šta čini njegovu suštinu i da počнемo da gradimo Narodnu skupštinu kao instituciju koja će tek onda moći zaista da se organizuje preko nadležnih odbora, i parlamentarna kontrola rada Ministarstva unutrašnjih poslova i na saveznom



nivou, na nivou državne zajednice, kao i parlamentarnu kontrolu vojske.

Dotle će to biti zaista samo puko iznošenje činjenica, statističkih podataka, izveštaja o radu – paš ovo ljiko krivičnih dela za tri odsto odnosno četiri odsto više. Je l' to tako? Jeste. Hvala, dovidena. Tačno je da ministar dolazi na te sednici, da je načelnik Resor-a javne bezbednosti dolazio, tačno je da načelnik Službe državne bezbednosti nije dolazio jer je rekao da tamo ne može da iznosi te podatke, ali je isto tako tačno da može, ukoliko postoji politička volja, a ona ne postoji, da se formiraju anketni odbori gde će poslanici biti obavezni da ono što se na tom odboru utvrdi kao državna tajna, čuvaju kao državnu tajnu, a zakoni sankcionisu odavanje državne tajne. U tom smislu argument da to nije moguće učiniti iz ovog razloga, jednostavno ne stoji.

Dragan Šutanovac: Ja moram samo kratko, jer deo je negde bio replika upućena meni. Iz poštovanja prema ljudima iz Demokratske stranke Srbije, koji su vodili Odbor za bezbednost, i ljudima koji su članovi tog Odbora za bezbednost, ja nikad ne bih rekao to što ste vi rekli. Ali, generalno, verujte mi da Odbor za bezbednost vrlo agilno radi svoj posao. Činjenica je da mi nemamo iskustva u tom poslu i verujem da gospodin Maršićanin nema iskustva u tom poslu. Tako da paušalne ocene da je to jedna prazna ljuštura

ra možda stoje u nekim odborima koje su vodili ljudi iz Demokratske stranke Srbije u nekom ranijem periodu. Ja sam rekao, civilna kontrola policije je na nezadovidnom nivou, mora da bude bolja. Ne postoji drugi put nego ovaj kojim ide Odbor za bezbednost. Ne ističem sebe tom prilikom, nego vam kažem da svi ljudi u Odboru za bezbednost rade maksimalno korektno i da smo sve odluke donosili konsenzusom. Očekujem da ćemo po povratku iz Nemačke, gde ćemo se sresti sa kolegama iz srodnog odbora i sa ljudima kojima vode njihovu tajnu službu, koja je jedna od najčuvnijih službi u Evropi, videti na koji način oni to rade. Jednostavno, mi ovde nemamo to parlamentarno iskustvo i ne možemo da izmišljamo toplu vodu ako to postojí u svetu iako možemo to da preslikamo.

MILOŠ VASIĆ: Gospodine Maršićanin, postoji li neki oblik poimanja opštne koristi, dakle javnog interesa, oko koga vlast i opozicija mogu da se sporazumeju u ovom trenutku, da primenim na ovo pitanje kontrolu policije i tajnih službi? Da li ste u stanju da se sa vlašću sporazumete oko zaštite nekog vrhunskog javnog dobra i javnog interesa na način koji bi vam obezbedio jednoglasnost i potpuno zajednički rad bez obzira na trenutni nivo trenja, nervoze i frustracija?

DRAGAN MARŠIĆANIN: Bilo bi neophodno da se tako nešto postigne ne samo po ovom nego i po nekim drugim pitanjima. Međutim, bilo bi dobro kod nekih pitanja, recimo Ustav Srbije ili politike države na Kosovu i Metohiji, dakle ne samo Demokratske stranke Srbije i vladajućih stranaka koalicije DOS već i drugih stranaka zastupljenih u parlamentu. Naravno, reći će: aha, opet gurate SPS. Pa i oni predstavljaju jedan deo biračkog tela. Dakle, kada se radi o takvima stvarima kao što je nacionalni interes, kao što je Ustav Srbije, kao što je ustalom kontrola vojske i policije, to su stvari o kojima bi mogao i trebalo da se postigne dogovor između svih stranaka koje su zainteresovane, naravno, za postizanje tog dogovora. Problem je otprilike isti kao pre 2000. godine. Dakle, imate demokratske i nedemokratske opcije. Kad se radi o istinskoj kontroli vojske i policije, za to će se zalagati demokratska opcija. I tu je sukob interesa. Zato sam rekao — mi zapravo još nemamo demokratski poredak. I ako hoćete do kraja, mada to nije današnja tema, mi na vlasti nemamo stranke koje se zalažu za uspostavljanje demokratskog poretku, već za jedan novi vid autoritarne vlasti.

MILOŠ VASIĆ: Ako sam dobro razumeo, pitanja više nema. Ja vam se svima zahvaljujem... (GLAS IZ PUBLIKE) A što niste napisali na cedulji? Razumeli smo, hvala.

SRBISLAV ARANDELOVIĆ: Dozvolite mi da odgovorim na vaše prvo pitanje. Ljubiša Buha Čume je dostupan organima unutrašnjih poslova.

DRAGAN ŠUTANOVAC: Ja moram da kažem da ja nisam čuo izjavu gospodina Mihajlovića. Ja sam čuo izjavu na Odboru za bezbednost na pitanje koje je uputio jedan opozicioni poslanik da li je Ljubiša Buha Čume dostupan. Gospodin Lukić je rekao da je dostupan Ministarstvu unutrašnjih poslova. Znaci, to nije politička stvar generalno. To je čovek koji vodi policiju, praktično šef srpske policije. Rekao je to i nemam razloga da mu ne verujem. Vezano za sukob interesu u komisiji koja treba da istraži propuste u obezbeđenju, verujte mi, sa tim politika nema ništa. Znaci, ljudi koji su radili u tom obezbeđenju, ja sumnjam da li su dva čoveka članovi neke stranke. I ta dva čoveka, ili jedan čovek za koga znam da je član stranke umalo je poginuo tu pored premijera pokušavajući da mu spase život. Znaci, ako mislite da ćemo bio koga zaštiti, a da su pri tom naša dva čoveka, predsednik stranke i momak koji je mnogo doprineo, možda se to ne vidi, ali da dodemo tu gde jesmo, koji je mogao da pogine, verujte mi da Demokratska stranka nikome neće dozvoliti da zataška bilo kakve interese i da to stavi sa strane. U ovoj fazi ispitivanja odgovornosti, znaci u profesionalnim propustima, ne očekujem ni političku analizu ni bilo kakvu drugu analizu. Očekujem da se kaže — nije postavljen sistem obezbeđenja na taj način zato što nije moglo, ili zato što se nije znalo, ili zato što se nisu imala sredstva ili zato što neko nije htio. E pa sad, ako nije htio, da vidimo ko je taj što nije htio. Znaci, ne želim da za bilo koga iz tog sistema obezbeđenja, znaci ljudi koji su sve vreme bili sa premijerom, koji su u više navrata, što svesno što nesvesno, rizikovali svoj život, mogli da poginu zajedno s njim, ne želim da za bilo koga paušalno kažem da je kriv ili nije. Ako bilo ko od njih zbog nekog sukoba interesa bude doveden na stub srama ili bude amnestiran od nečega što nije činio ili je činio.

MILOŠ VASIĆ: Ja vam se najlepše zahvaljujem, pre svega našim gostima a zatim i vama, i vidimo se idući put.

VREME

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG